

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

archaia-latinika.gr

Α΄ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ 72.3.-74.3.

[72.3.] Ἀφικομένης δὲ νυκτὸς ὁ μὲν δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως καταφεύγει καὶ αὐτοῦ ξυλλεγεὶς ἰδρύθη, καὶ τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα εἶχον· οἱ δὲ τὴν τε ἀγορὰν κατέλαβον, οὐπὲρ οἱ πολλοὶ ὤκουν αὐτῶν, καὶ τὸν λιμένα τὸν πρὸς αὐτῇ καὶ πρὸς τὴν ἠπειρον.

[73] Τῇ δ' ὑστεραία ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφοτέρω, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι· καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ζύμμαχον, τοῖς δ' ἑτέροις ἐκ τῆς ἠπειροῦ ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι.

[74.1.] Διαλιπούσης δ' ἡμέρας μάχη αὖθις γίνεταί καὶ νικᾷ ὁ δῆμος χωρίων τε ἰσχύι καὶ πλήθει προύχων· αἶ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον.

[74.2.] Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δαίλην ὄψιαν, δείσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεὶ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσειεν ἐπελθῶν καὶ σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπιπρᾶσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ἦ ἔφοδος, φειδόμενοι οὔτε οἰκείας οὔτε ἀλλοτρίας, ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν πᾶσα διαφθαρήναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν.

[74.3.] Καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης ὡς ἐκάτεροι ἠσυχάσαντες τὴν νύκτα ἐν φυλακῇ ἦσαν· καὶ ἡ Κορινθία ναῦς τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανήγετο, καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἠπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν.

A.1. Να μεταφράσετε το εξής απόσπασμα: «Ἀφικομένης δὲ νυκτὸς... ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι.»

Μονάδες 30

A.2. Πῶς δικαιολογεῖται ἡ προσχώρηση τῶν περισσότερων δούλων στη δημοκρατικὴ παράταξη;

Μονάδες 10

A.3. Να επισημάνετε όλους τους παράγοντες που εξασφάλισαν τη νίκη στους δημοκρατικούς.

Μονάδες 10

A.4. Αφού μελετήσετε το παράλληλο κείμενο συνδυαστικά με το πρωτότυπο να αναφερθείτε στις φρικαλεότητες που μπορεί να προκαλέσει ένας εμφύλιος πόλεμος.

[1] Σ' αυτές τις ακρότητες έφτασε ο εμφύλιος πόλεμος και προκάλεσε μεγάλη εντύπωση, γιατί ήταν ο πρώτος που έγινε. Αργότερα μπορεί κανείς να πη ότι ολόκληρος ο Ελληνισμός συνταράχτηκε, γιατί παντού σημειώθηκαν εμφύλιοι σπαραγμοί. Οι δημοκρατικοί καλούσαν τους Αθηναίους να τους βοηθήσουν και οι ολιγαρχικοί τους Λακεδαιμονίους. Όσο διαρκούσε η ειρήνη δεν είχαν ούτε πρόφαση, αλλά ούτε την διάθεση να τους καλέσουν για βοήθεια. Με τον πόλεμο, όμως, καθεμιά από τις αντίπαλες πολιτικές παρατάξεις μπορούσε εύκολα να βρη ευκαιρία να προκαλέση εξωτερική επέμβαση για να καταστρέψη τους αντιπάλους της και να ενισχυθή η ίδια για ν' ανατρέψη το πολίτευμα.

[2] Οι εμφύλιες συγκρούσεις έφεραν μεγάλες κι αμέτρητες συμφορές στις πολιτείες, συμφορές που γίνονται και θα γίνονται πάντα όσο δεν αλλάζει η φύση του ανθρώπου, συμφορές που μπορεί να είναι βαρύτερες ή ελαφρότερες κ' έχουν διαφορετική μορφή ανάλογα με τις περιστάσεις. Σε καιρό ειρήνης και όταν ευημερή ο κόσμος και οι πολίτες, οι άνθρωποι είναι ήρεμοι γιατί δεν τους πιέζουν ανάγκες φοβερές. Αλλ' όταν έρθη ο πόλεμος που φέρνει στους ανθρώπους την καθημερινή στέρηση, γίνεται δάσκαλος της βίας κ' ερεθίζει τα πνεύματα του πλήθους σύμφωνα με τις καταστάσεις που δημιουργεί.

[3] Ο εμφύλιος πόλεμος, λοιπόν, μεταδόθηκε από πολιτεία σε πολιτεία. Κι όσες πολιτείες έμειναν τελευταίες, έχοντας μάθει τι είχε γίνει αλλού, προσπαθούσαν να υπερβάλουν σ' επινοητικότητα, σε ύπουλα μέσα και σε ανήκουστες εκδικήσεις.

[4] Για να δικαιολογούν τις πράξεις τους άλλαζαν ακόμα και την σημασία των λέξεων. Η παράλογη τόλμη θεωρήθηκε ανδρεία και αφοσίωση στο κόμμα, η προσωπική διστακτικότητα θεωρήθηκε δειλία που κρύβεται πίσω από εύλογες προφάσεις και η σωφροσύνη προσωπίδα της ανανδρείας. Η παραφορά θεωρήθηκε ανδρική αρετή, ενώ η τάση να ξεετάζωνται προσεκτικά όλες οι όψεις ενός ζητήματος θεωρήθηκε πρόφαση για υπεκφυγή.

[5] Όποιος ήταν έξαλλος γινόταν ακουστός, ενώ όποιος έφερνε αντιρρήσεις γινόταν ύποπτος. Όποιον επινοούσε κανένα τέχνασμα και πετύχαινε, τον θεωρούσαν σπουδαίο, κι όποιον υποψιαζόταν σύγκαιρα και φανέρωνε τα σχέδια του αντιπάλου, τον θεωρούσαν ακόμα πιο σπουδαίο. Ενώ όποιος ήταν αρκετά προνοητικός, ώστε να μην χρειαστούν τέτοια μέσα, θεωρούσαν ότι διαλύει το κόμμα και ότι είναι τρομοκρατημένος από την αντίπαλη παράταξη. Με μια λέξη, όποιος πρόφταινε να κάνη κακό πριν από άλλον, ήταν άξιος επαίνου, καθώς κ' εκείνος που παρακινούσε στο κακό όποιον δεν είχε σκεφτή να το κάνη.

10 Μονάδες

A.5. Να σημειώσετε Σ για σωστό και Λ για λάθος:

- α) Ο ιστορικός προερχόταν από μία πολύ εύπορη οικογένεια που είχε στην κατοχή της χρυσορυχείο στη Μακεδονία.
- β) Το 442π.Χ. ως στρατηγός ο Θουκυδίδης δεν κατάφερε να σώσει την Αμφίπολη.
- γ) Η βαθύτερη αιτία του πολέμου ήταν η άνοδος της Αθήνας και της Σπάρτης.
- δ) Ο Θουκυδίδης χρησιμοποίησε το χρονολογικό σύστημα του Ελλάνικου του Μιλήσιου.
- ε) Η γλώσσα του Θουκυδίδη είναι αρχαία αττική του 5^{ου} αιώνα.

10 Μονάδες

B.1.α) Να γράψετε από ένα ομόρριζο ουσιαστικό ή επίθετο στα νεοελληνικά (απλό ή σύνθετο) για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

έχοντες, ιδρύθη, περιέπεμπον, παρακαλούντες, παρεγένετο

Μονάδες 05

β) Να βρείτε ετυμολογικά συγγενείς λέξεις από το αρχαίο κείμενο για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις:

πειστικός, προηγούμενος, παραλαβή, παύση, εμπρησμός

Μονάδες 05

Γ.1. α) Να αντικαταστήσετε εγκλιτικά τον τύπο: **κατέλαβον**

Μονάδες 03

β) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

νυκτός → ονομαστική ενικού:

περιέπεμπον → γ' ενικό ευκτική αορίστου:

τό πλήθος → δοτική ενικού:

αί γυναῖκες → κλητική ενικού:

φύσιν → γενική ενικού:

έκινδύνευσε → γ' ενικό οριστική παρατατικού μέσης φωνής:

ή ναῦς → κλητική ενικού:

Μονάδες 07

Δ.1.α) Να καταγράψετε όλες τις δευτερεύουσες προτάσεις του αποσπάσματος και να βρείτε το είδος τους.

Μονάδες 05

β) Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

άφικομένης (72) ΣΤΟ

Τῇ ὑστεραία (73) ΣΤΟ

ὁ δῆμος (74.1) ΣΤΟ

πᾶσα (74.2) ΣΤΟ

ἐς τὴν ἠπειρον (74.3) ΣΤΟ

Μονάδες 05

arxaia-latinika.gr